

3

చే దు ని జ ం

సమయం—ప్రొద్దు గూట్లో పడుతూ వున్న సాయంకాలం. స్థలం-
 వట్టణాని కవతల నదీతీరం. పైన వినీలాకాశం. ఎట్టఎదుట నదీ
 ప్రవాహం. నదికావై పున భూదేవి కట్టుకున్న పచ్చని చీరలాంటి వరిపొలాలు.
 మంటికి మింటికి నిచ్చెనలు వేస్తున్న సంభ్యాసూర్యుడి బంగారు కిరణాలు.
 ఆ దృశ్యం ఎవరికిమాత్రం ఆనందప్రదంగాదు? ఐదారు మెట్ల కపిలబావుల్లో
 దిగి పాతాళ గంగల్లో స్నానంచేయడానికి అలవాటుపడిన రాధాపతికి ప్రవా
 హోదకం కనిపించగానే ప్రాణాలు లేచి వచ్చాయి. ఏటి ఇసుక తిన్నపైన
 నిల్చుని నీలిరంగు తివాసీకి మల్లే నిశ్చలంగా వున్న నీటివైపు చూస్తూ
 “స్నానం చేద్దామా ప్రకాశం!” అన్నాడు రాధాపతి. “ఓ, చేద్దాంమేష్టారూ!
 అరగంటసేపు యీదులాడితే రాత్రికి నిద్ర బాగా పడుతుంది” అన్నాడు
 ప్రకాశం.

పరిగెడుతున్న నీరు శరీరానికి గిలిగింతలు పెడుతుంది. చొక్కా
 క్రింద చెమట చిరచిరలాడిపోయే వేసవికాలపు సాయంకాలాల్లో చల్లనీటి
 స్నానం శరీరానికి మాత్రమేగాదు, మనసుకు గూడా హాయిగా వుంటుంది.
 ప్రవాహజలంలో నిక్షిప్తమైవున్న సుఖాన్నంతా తనొక్కడే బావుకోదలచి
 నట్టుగా రాధాపతి పది నిమిషాలపాటు నీళ్ళను కలచివేశాడు. అంతటితో
 తనివితీరక బుడుంగున మునిగి పైకి లేచాడు. అతడి బలవంతం మీద
 ప్రకాశం గూడా తల ముంచక తప్పిందిగాదు. స్నానంచేసి ఈవలికి వచ్చే
 సరికి తల భారమైపోతున్నట్టుగా ఫీలయ్యాడు ప్రకాశం. రాధాపతి తల
 సంగతేమిటోగానీ, అనుకోకుండా తటస్థించిన జడక్రీడలవల్ల అతని శరీరం
 షొమ్మసిల్లిపోయినమాట నిజం! ఎప్పుడెప్పుడు యిసుకపైకి వ్రాలిపోదామా
 అన్న తొందరలో అతడు త్రరీయంతో ఆదరా బాదరాగా ఒళ్ళు దుడుచుకుని
 చొక్కా తిరగేసి తొడుక్కున్నాడు. తీరా తొడుక్కున్నాక “అత్రగాడికి

బుద్ధిమట్టు అంటే యిదేనా ప్రకాశం!" అంటూ మళ్ళీ చొక్కాతీసి తొడుక్కునే ప్రయత్నంలో పడిపోయాడు.

సన్నగా యించుక సవ్వడి—గచ్చు నేలపైన బ్లేడుముక్క పడితే కలిగే సవ్వడి ఎలాంటిది? అలాంటిది—ఉన్నట్టుండి వినిపించింది.

“జేబులోనుంచి ఏమిటో పడిపోయినట్టుంది మేష్టారూ!” అంటూ దగ్గరికి వచ్చాడు ప్రకాశం.

రాలిపోయిన వస్తువు ఓ రబ్బరు గాజు!

“రబ్బరుగాజా మేష్టారూ! ఇదేనా మీ జేబులోనుంచి రాలిపోయింది?” గాజును చేతికి తీసుకుని ఆశ్చర్యం తొణికిసలాడుతున్న కళ్ళతో రాధాపతి వైపు చూచాడు ప్రకాశం.

ప్రకాశం చేతిలోని గాజును తీసుకుని జేబులో పదిల పరచుకుంటూ యిసుకలో కూలబడ్డాడు రాధాపతి.

సూర్యు డ స్తమించాడు. చీకట్లు మెల్లమెల్లగా ముసరుకో నుంకిస్తున్నాయి. దూరంగా పర్వతాలు గాంభీర్యాన్ని వెలార్చుతూ నిల్చున్నాయి. ఆకల్లాడని ప్రకృతి నిలబెట్టిన చిత్తరువులావుంది. తలుపులు బిగించి కిటికీలు మూసివేసిన మహాసౌధంలా బ్రహ్మాండం స్తబ్ధతకు నిలయమైపోయింది. బయటమాత్రమేగాదు, ప్రకాశం అంతరంగంలో కూడా అదే పరిస్థితి! మగవాడి జేబులో ఆడవాళ్ళు చేతులకు తొడుక్కునే రబ్బరుగాజు! అందునా అది రాధాపతిగారి జేబు....

*

*

*

ఇక్కడ కాసేపాగి రాధాపతి ఎవరో, ప్రకాశమెవరో వివరించుకోడం న్యాయం. ఆ యిద్దరిదీ యించుమించుగా బాదరాయణ సంబంధం! వాళ్ళిద్దరూ ఒకరికొకరు తటస్థపడడం దానంతటదే ఒక విచిత్రోదంతం!

గడచిపోయిన రాత్రి ఒకనొక నాటక ప్రదర్శనానికి హాజరయ్యాడు ప్రకాశం. నాటకంపట్ల మోజుని చెప్పగూడదుగానీ, వాటిని వ్రాసే రచయిత ఎలా వుంటాడో చూడాలన్నది అతడి చిరకాల సంకల్పం. కరపత్రాల్లో నేమో కవిగారికి సన్మానమని పెద్ద పెద్ద అక్షరాలతో ముద్రించారు. తీరా

వెళ్లి చూడబోతే అక్కడ కవీ లేడు, గవీ లేడు! వస్తానని చెప్పి అతడు గైర్ హాజరైనందుకు ఆ నాటక నిర్వాహకులైనా పెద్దగా విచారించినట్టు తోచదు, వాళ్లు లౌడ్ స్పీకరులో చిన్న ప్రకటనచేసి అప్పటికప్పుడు తమ కార్యక్రమాన్ని సవరించుకున్నారు.

అందుకుతోడు ఆ ప్రదర్శనంగూడా అనుకున్నంత బాగా రాణించ లేడు. నిరాశతో, నిస్పృహతో అర్ధరాత్రప్పుడు యింటికి తిరిగి వచ్చి పట్టెమంచంపైన మేను వాల్చాడు ప్రకాశం.

వాన వెలిసిన రాత్రి చాలా ప్రశాంతంగా వుంటుందని చెబుతారు. నాటకం చూసిన రాత్రి అందుకు వ్యతిరేకమైతే గావచ్చు. పిల్ల తెమ్మెరలా కదిలివచ్చి సోకీ సోకకుండా వెళ్ళిపోవడమేగానీ, ఆరోజు రాత్రి నిద్రాదేవత ప్రకాశాన్ని పొదివి కౌగిల్లోకి తీసుకున్న జాడలు లేవు.

తెల్లవారడం గూడా బాగానే తెల్లవారింది ప్రకాశానికి—వసారాలో కటికనేలపైన పడుకుని గుర్రుపెడుతున్న ఒకానొక అపరిచితుడి దర్శనంతో.

గృహస్తులు వీధివైపున వసారాలు కట్టివుంచడం దారంటపోయే దానయ్యల శయ్యా సౌకర్యాలకుగాదు! ప్రకాశానికి కోపం వచ్చింది.

“ఇదిగో, నిన్నేనయ్యా నిన్నే! ఇది సత్రంగాదు. మఠంగాదు. పడు కున్నందుకు అద్దె యివ్వనక్కర్లేదుగానీ, లేచి వెళ్ళిపోతే చాలు” అంటూ ప్రకాశం అతణ్ణి లేపి కూర్చోబెట్టాడు.

లేచి కూర్చున్న అపరిచితుడు ముప్పైయేళ్ళవాడు. చెదరిపోయిన క్రాపింగు. నిద్రా సారవశ్యం తాలూకు మత్తులో జోగుతున్న ముఖం. ఆ ఆకారంలో ప్రత్యేకించి చెప్పుకోతగ్గవి అతడి కళ్లు. ఆవి నెమ్మదిగా, నిశ్చలంగా వున్నాయి. కానీ వాటిలోనుంచీ ప్రదర్శిస్తున్నవి మాత్రం ఖరకరుడి ఉదయ కిరణాల్లాంటి చురుకైన చూపులు.

“మానవుడి అనంతయాత్రలో ఈ ప్రపంచాన్నే ఒక పాంథశాలగా పేర్కొంటారు. ప్రపంచమే సత్రమైనప్పుడు - యిల్లుమాత్రం కాక పోతుందా!” ఇప్పుడతని పెదవిపైన చిరునవ్వు గూడా పారాడుతోంది!

ఎదురుచూడని ప్రతిఘటన! ప్రకాశం తడబడిపోయాడు. ఏదో చెప్పదలచుకున్నాడు. అంతలో మరిచిపోయాడు. చివరకు “అబ్బే, అది కాదండీ! నిద్రపోవాలనుకుంటే పట్టణంలో యింతన్నా మంచి విడుదులు దొరకక పోవుగదా!” అంటూ నీళ్లు నమిలాడు.

“కానీ నేను వందమైళ్లు ప్రయాణంచేసి ఈ వూరికి రావడం యిక్కడ నిద్రించడానికి అనువుగా ఎక్కడెక్కడ ఎలాంటి విడుదులు దొరుకుతాయని అన్వేషించడానికే నంటావా బాబూ? సాయంత్రం ఆరు గంటలకల్లా ఈవూరి స్టేషనులో ఆగవలసిన రైలుబండి మార్గ మధ్యంలో ఏదో ప్రమాదం జరిగిందని ఎనిమిదిగంటల ఆలస్యం చేస్తుందని ఎవరనుకున్నారు? తీరా రెండు గంటలప్పుడు వూళ్ళోకి వస్తే యిక్కడ నా గమ్యస్థానాన్ని గురించిన ఆచూకీ ఎవరు చెబుతారు? ఐనా మొండిగా వీధులవెంట నడుస్తున్నాను. ఇక్కడెక్కడో ఓ కుక్క మొరుగుతూ పైకొచ్చేసింది. మొరిగే కుక్క కరవదంటారు! కానీ ప్రతి సిద్ధాంతానికీ అపవాదులుంటాయి కదా! దిక్కులు తెలియకుండా పారిపోతూ యిలా వచ్చేశాను. ఆ కుక్క బారినుంచీ తప్పించుకోడానికి నాకీ వసారా శరణ్యమైంది....”

‘అయ్యో పాపం!’-జాలిపడ్డాడు ప్రకాశం. ఇలాంటి వాణ్ణి పట్టుకుని తేలిక మాట లన్నందుకు కించపడుతూ “ఇంతకూ యిక్కడ మీ గమ్యస్థాన మేదో చెప్పారుకారు....” అంటూ విషయాంతరంలోకి వచ్చేశాడు.

“ఏదో సభ!....పూర్తిపేరు నాలుక చివరలోనే ఆడుతోంది. బహుశా....కృష్ణవిలాస సభై తే కావచ్చు....”

“ఏమిటేమిటి?” విస్తుపోతున్నాడు ప్రకాశం. “ఐతే డ్రామాహాలు కన్నమాట! రాత్రి నాటకం జరిగిందక్కడే! నేనూ నాటకానికి వెళ్ళొచ్చాను. ఐతే మీరు వందమైళ్ళ దూరంనుంచీ యిక్కడికి రావడం నాటకం చూడ్డానికన్నమాట?!”

అవరిచితుడు నాలుగై దుక్షణాలపాటు తటపటాయించాడు. ఇంకా సంశయిస్తూ కూచుంటే అవతలి వ్యక్తి ఏమనుకుంటాడోనన్న సందేహంతోనే గావచ్చు. హఠాత్తుగా ఓ నిర్ణయానికి వచ్చినట్టుగా “చేసిన పాపం

చెబుతే పోతుందంటారు! అందుకనే చెబుతున్నాను. ఆ నాటకం వ్రాసింది నేనే” అన్నాడు.

“మీరా! రాధాపతిగారు మీరేనా? ఆశ్చర్యంగా వుంది. నా చెవుల్ని నేనే నమ్మలేకుండా వున్నాను. చూడండి మేష్టారూ! మీరు నన్ను మన్నించాలి. తప్పదు. తెలియకుండా....”

ప్రకాశానికి అడ్డు తగిలి “ఇప్పుడేమంత అగౌరవం జరిగిపోయిందనీ! మరేం పరవాలేదులే తమ్ముడూ! అనవసరంగా క్షమాపణ లెందుకూ!” అంటూ వూరట మాటలు పలికాడు అపరిచితుడు—ఉరఫ్ రాధాపతి!

“అంతకంటే మీరేం చెబుతారు మేష్టారూ! నామూలంగా పొరబాటు జరిగినమాట నిజం. అందుకు నన్ను క్షమిస్తూ, మీరు మా ఆతిథ్యాన్ని స్వీకరించాలి. మీరింకా యిలాగే అరుగుపైనే కూర్చుంటే నాకు బాధగా వుంటుంది. లేచి లోపలికి రండి మేష్టారూ!” ప్రాధేయపడ్డాడు ప్రకాశం.

తంతే వెళ్ళి గారెల బుట్టలో పడటమంటే యిదే కాబోలు ననుకున్నాడు రాధాపతి. మారు మాట లేకుండా అతడు ప్రకాశాన్ని వెంబడించాడు.

రాధాపతిని గదిలో కూర్చోబెట్టి యిల్లంతటా చిందులు తొక్కేస్తున్నాడు ప్రకాశం. “అమ్మా! అయిదు నిమిషాల్లో కాఫీ తయారు కావాలి. ఒరేయ్ రవీ! పళ్ళపొడి డబ్బా ఎక్కడ? పిన్నీ! అరగంటలో స్నానానికి నీళ్ళు తోడేస్తావుగదూ....”

ప్రకాశం గదిలోకి తిరిగి రాగానే అన్నాడు రాధాపతి: “చూడు తమ్ముడూ! మొగమాటంవల్ల చెబుతున్నానుకోవద్దు. ఇంతింతలేసి ఆతిథ్యం మర్యాదలకు నేను తట్టుకోలేను.”

“మీరూరుకోండి మేష్టారూ! మీరిలా రావడం నాకెంతో సంతోషంగా వుంది. ఈ రోజంతా మీరు మా యింటిదగ్గరినుంచీ కదలగూడదు. అంతగా అనవసరమైతే నేనా నాటకాలరాయుళ్ళను కలుసుకుని మీ రాకనుగురించి తెలియపరుస్తాను” అన్నాడు ప్రకాశం.

గోడలకు వ్రేలాడుతున్న చిత్రాలకేసి చూస్తూ వాలుకుర్చీలో కూర్చు

న్నాడు రాధాపతి. బయటినుంచీ గదిలోపలికి రాగానే ఎట్టఎదుట గోడపైప కనిపించేది ఉమర్ఖయాముకు సాకీ మధు పాత్రనందిస్తున్న దృశ్యం. దాని కటువైపున బృందావనంలో వేణుగోపాలుడి రాసలీలా మహోత్సవం. వేరొకవైపున విశ్వామిత్రుని ఎదుట మేనక నృత్యభంగిమ. ఇవిగాక డజన్ల లెక్కలో సుందర ప్రకృతిదృశ్యాల ప్రతిరూపాలు, ఒయ్యారంగా ప్రవహించే సెలయేళ్ళు. వాటి ఒడ్డున తీర్చిదిద్దినట్టున్న పొదరిళ్ళు. ఆషాఢ మేఘాల క్రింద పురివిప్పిన మత్తమయూరాలు. అంబరాన్ని చుంబిస్తున్న మంచుకొండలు. అబ్బురమేమిటంటే ప్రతి సుందర దృశ్యాన్నీ తనదిగా చేసుకోవాలన్న తహతహ ఎక్కువగానే వున్నట్టుంది ప్రకాశానికి! అతడొక చోట నదిపైన తేలిపోతున్న పూలతెప్పలో తన చిన్న సైజు ఛాయా చిత్రాన్ని పొందుపరిచాడు. మరొకచోటనైతే నేర్పుగా కత్తిరించిన తన రూపచిత్రాన్ని నెలవంక వంపులో అతికించుకున్నాడు!

ఆపాటికి ప్రకాశం తమ్ముడు రవీంద్రుడు పళ్ళపొడి డబ్బాను వెదికి పట్టేశాడు. దంతధావనం పూర్తికాగానే కాఫీ ప్రత్యక్షమైంది. కాఫీ తీసుకోగానే స్నానం. స్నానానంతరం ఉపాహారం. రాధాపతి తాంబూలం మెసపు తాడో, లేక సిగరెట్లు మసిచేస్తాడో తెలియక ప్రకాశం పళ్ళెంలో తాంబూల ద్రవ్యాలనూ, పాకెట్టు నిండుగా సిగరెట్లను పేబిలుపైన హాజరుపరిచేశాడు.

తాంబూలసేవనానికి అనుపానంగా సిగరెట్లు గూడా కాలుస్తూ చిద్విలాసంగా వాలుకుర్చీలో పవ్వళించాడు రాధాపతి.

ప్రకాశం మెల్లగా ఉపక్రమించాడు. “చూడండి మేష్టారూ! మీరు కోప్పడకుంటే నే నొకమాట చెప్పుకోవాలి....”

సిగరెట్టు పొగలోనుంచీ ప్రకాశంవైపు చిత్రంగా చూస్తూ “ఎంతమాటెంతమాట! కోప్పడ్డం కూడానా! ఏమిటో చెప్పవయ్యా ప్రకాశం!” అన్నాడు రాధాపతి.

“మరేంలేదు. ఎక్కడా ముద్రింపబడలేదనుకోండి. ఇటీవల ఒకటి రెండేళ్ళుగా నేనూ కథలు వ్రాస్తున్నాను....”

“నీ యిల్లు బంగారంగానూ!” పొట్టచెక్కలయ్యేట్టుగా నవ్వేశాడు

రాధాపతి. “అప్పటికి రచనావ్యాసంగన్నంతా ఎవరో గుత్తకు తీసుకున్నట్టు. మరెవరూ వ్రాయడానికి వీల్లేకుండా ఆంక్షలు విధించినట్టు, యివేం జంకు గొంకులయ్యా ప్రకాశం! ఎవడి అనుభవాలు వాడివి. ఎవడి అనుభూతి వాడిది. బేషుగ్గా వ్రాయొచ్చు. ఎన్నికలకు నిలబడటానికే హక్కున్నప్పుడు కథలు వ్రాయడానికా సందేహం?”

“శ్రమ అనుకోకపోతే నా కథలన్నింటినీ మీకు చూపించుకోవాలనుంది....”

“నిక్షేపంగా చూపించవచ్చు. ఏవీ, నీ కథా సంపుటాలన్నీ యిలా తీసుకొచ్చేసేయ్! కలయపరికిం చేస్తాను” అన్నాడు రాధాపతి,

ప్రకాశం అల్మారా తెరిచి ఆకారంలో జవిశంగడి ఖాతాపుస్తకాల్లా వున్న నాలుగు సంపుటాలను వెలికి తీశాడు. “వ్రాయడానికైతే నేను చాలా కథలే వ్రాశాను. నా మట్టుకు నాకేమో యివి బాగున్నట్టే వున్నాయి. కానీ ఎందుకోమరి....”

“చూస్తానుగా! చూసి చెబుతాను” అంటూ చేతికి దొరికిన పుస్తకాన్ని తెరిచేశాడు రాధాపతి.

ఉదయం తొమ్మిది గంటలకనగా పుస్తకం తెరిచిన రాధాపతి మధ్యాహ్నం పన్నెండుదాకా చదువుతూనే వుండిపోయాడు. ఆ తరువాత కళ్ళు మూసుకుని ఆలోచనలో పడ్డాడు. ప్రకాశం సృష్టించిన విచిత్ర ప్రపంచం యింకా అతడి మనో నేత్రంముందు తాండవిస్తూనేవుంది. తిండి, గుడ్డాలాంటి జీవన్మరణ సమస్యలు అక్కడ జనాన్ని బాధించవు. త్యాగాలు ఉపన్యాసాలూ, మోతాదు మీరిన మంచితనాలు ఆ సమాజంలో కోకొల్లలు. మిట్టపల్లాలైతే వున్నాయిగానీ, మొత్తంమీద అక్కడి బ్రతుకు బాటలన్నీ తారురోడ్లు. లేదా అపశ్రుతులను దరిజేరనివ్వని శ్రావ్యమైన పాటలు. భర్తృహరి నుడివినట్టుగా అక్కడి మానవులకు రెండే రెండు గతులు. వాళ్ళు ఆదర్శాలకోసమే జీవిస్తారు. అపజయాలు వాటిల్లగానే మరణిస్తారు. ఒకవిధంగా చూస్తే ప్రకాశం కథలన్నీ కలలు! ఐతేనేం, అవి తీయటి కలలు!

మధ్యాహ్నం భోజనం చేశాక ఒక్కెరుగని నిద్రకు లోనయ్యాడు.

రాధాపతి. సాయంత్రం మూడు - మూడున్నర కెప్పుడో మేలుకున్నాడు. అప్పటికై నా మంచంమీదినుంచి క్రిందికి దిగాలనిపించలేదు. కానీ చేతికర్ర పొడుచుకుంటూ ముసలాయన లోపలికి సచ్చేసరికి లేవడం తప్పనిసరై పోయింది.

“కూర్చో నాయనా, కూర్చో. పరవాలేదులే” అంటూ ముసలాయన కుర్చీలో కూర్చున్నాడు. “మా ప్రకాశం చెప్పాడు నిన్నుగురించి! ఏవో కథలూ కారణాలూ వ్రాశావటగా! మంచిది, మంచిది. మావాడుగూడా ఈమధ్య ఏదో వ్రాస్తున్నాడట! వాటి గొడవ నాకేమీ తెలీదనుకో! నేను నీతో చెప్పదలచుకున్న విషయం వేరు. వీడు మొన్ననే బియ్యే ప్యాస య్యాడు. చేస్తే చేయవచ్చుగానీ, ఉద్యోగం చేసితీరాలన్న కక్కుర్తి ఏమీ లేదు. కానీ వచ్చిన చిక్కేమిటంటే, వీడికి పగటిపూట పుట్టినపిల్లా నచ్చదు, రాత్రివేళ పుట్టిన పిల్లా నచ్చదు. ఇదేం విపరీతమని ఒకసారి వాళ్ళమ్మ నిలదీసి అడిగితే అదేదో నవలలోవున్న అమ్మాయిలాంటిదై తే పెళ్ళాడుతానన్నాడట వీడు!”

రాధాపతి తెల్లబోయాడు. ఇదేదో సరిక్రొత్త జబ్బు! ఆధునిక వైద్య శాస్త్రం దీనికింకా నివారణ కనిపెట్టిందో లేదో తనకు తెలియదు!

ఐనా ఈమాటచెప్పి తాతగారిని హడలగొట్టాలనుకోలేదు రాధాపతి. “కుర్రవాడుగదండీ! మొదట యిలాగే అంటుంటాడు. పెద్దవాళ్ళు మీరు కాదు కూడదని పట్టుబడితే, కళ్ళు మూసుకుని ఆ మూడుముళ్ళూ వేసేస్తాడు....”

ముసలాయన తన ప్రసంగాన్ని మరికొంతసేపు కొనసాగించేవాడే! కానీ అంతలో వేడి వేడి పూరీలతో ప్రకాశం లోపలికి రావడంతో ఆయన నోటికి తాళం పడింది.

* * *

ఉత్కంఠ ఉరకలు వేస్తున్న చిత్తానికి పగ్గాలు తగిలించలేక ఆసక్తిని ప్రకటిస్తూ రాధాపతివైపు చూచాడు ప్రకాశం. మోచేతిని తలగడగా వుంచు కుని, చెదరిన తలవెంట్రుకల్లోనుంచీ తలను అదిమి పట్టుకుని యిసుకలో పడుకున్న రాధాపతి గూడా ప్రకాశంవై పే చూస్తున్నాడు.

“అస్యదా ధావించకండి మేష్టారూ! ఎందుకో మరి..... అదే, ఆ గాఢా.....దాన్ని గురించి తెలుసుకోవాలనుంది.....” కోరికను బయట పెట్టేశాడు ప్రకాశం.

అదులులేదు! దట్టంగా క్రమ్ముకుంటున్న చీకటిలో ముద్దలా పడు తున్న రాధాపతిలో కదలిక గూడా లేదు.

“పోనీలెండి మేష్టారూ! మీ మనసుకు బాధాకరమైన విషయమైతే మళ్ళీ మళ్ళీ అడగను.....”

“ఏంలాభం ప్రకాశం! ఆర్చడానికీ, తీర్చడానికీ వీల్లేని బాధ. కాల గర్భంలో కలిసిపోతున్న ఆ విషాదగాధను మళ్ళీ త్రవ్వి తలకెత్తుకోవడం ఎందుకు చెప్పు.....”

ఒక నిమిషం నిశ్శబ్దంగా గడచిపోయిన తర్వాత, నెమ్మదిగా లేచి కూర్చున్నాడు రాధాపతి. “ఐనా కెలికిన తర్వాత కుంపటి రాజుకోకుండా వుంటుందా ప్రకాశం! ఉండదు. వినాలని నువ్వింతగా కుతూహలం ప్రకటిస్తుండగా దాచుకోవడాని కిదేమైనా రాజకీయ రహస్యమా! విను ప్రకాశం! ఎప్పుడో ఏడాది కొకటి రెండుసార్లు నీబోటి మిత్రుల కెవరికైనా చెప్పుకునే కథ, ఎక్కడినుంచీ ప్రారంభించాలో తోచడంలేదు.....”

కాసేపు ఆకసంవైపు చూచి, ఒకసారి వేడిగా నిట్టూర్చి యింఛు మించు అదొక స్వగతంలా చెప్పుక పోసాగాడు రాధాపతి.

“అవి నా చిన్ననాటి రోజులు. పది పదిహేనేళ్లుగా పిల్లలు లేకుండా వున్న యింట్లో వెయ్యి నోములకు, పూజలకు ఫలంగా కలిగినవాణ్ణి నేను. నా దురదృష్టం, నాకు తొమ్మిదోయేడు జరుగుతుండగా తల్లి చనిపోయింది. అమ్మలేని వెలితివల్ల ప్రపంచం చీకటిగుయ్యారంలా కనిపించేది, మనసులో ఏదో దిగులు. మ్రోగించేవారులేక మూగబోయిన వీణలా ఎక్కడబడితే అక్కడ మవునంగా కూర్చుండి పోయేవాణ్ణి. ఓరోజు అలాగే అరుగుపైన కూర్చుని వున్నాను. వీధిలో బండి ఆగింది. బండిలోనుంచీ ఓ నడి ప్రాయం ఆడమనిషి, ఆమె వెంట ఓ ఆరేళ్ళ అమ్మాయి క్రిందకి దిగారు. వాళ్ళు చక్కా మా యింటికే వచ్చేశారు. ఆరోజు సాయంకాలం నాన్నగారి

మూలంగా నాకు తెలిసింది—ఆవిడ మా నాన్నగారి పిన్నమ్మ కూతురట! ఎక్కడో బడిపంతులుగా పని చేస్తూవుండిన ఆమె భర్త హఠాత్తుగా చనిపోయాడట. ఆ స్తిపాస్తులులేక, ఆదరించేవారులేక అవస్థలపాలైన ఆ అక్క చెల్లెల్ని మా నాన్నగారు వచ్చి తన దగ్గరే వుండిపోమ్మన్నారట. కథంతా చెప్పి “నువ్వామెను అత్తయ్యా అని పిలవాలిరా రాధాపతీ!” అన్నారు నాన్నగారు.

అత్తయ్యరాకవల్ల అమ్మలేనికొరత తీరిపోయింది. వ్రేళ్ళకు నీళ్ళం దక వాడిపోయిన చెట్టుపైన జడివాన కురిస్తే ఏమవుతుంది? అనతికాలంలో ఆ చెట్టు లేచి వేళ్ళతో పులకరించి కలకలలాడుతుంది. అవును. అలాగే నా ముఖంలోకి వెలుగు వచ్చింది.

అత్తయ్యతోబాటుగా ఓ ఆరేళ్ళ అమ్మాయి గూడా వచ్చిందని చెప్పానా ప్రకాశం! ఆ పిల్ల ఎందుకొచ్చిందనుకొన్నావు? అది బీడుపడిపోయిన నా బ్రతుకుపొలంలో ముంగారుపంటల బంగారాలను పండించి రాసులు పోయడానికే వచ్చింది. పేరు రుక్మిణి. బొద్దుగా బొండుమల్లె పువ్వులా వుండేది, నవ్వేనా, నగవైరివిల్లునుదెచ్చి పొడిపొడిగా నూరి ‘ఉప్’ అని గాలిలోకి వూదినట్టుండేది. ఏడ్చినా, ఎదుటివారి గుండె నీరైపోయేది. ఆ పిల్లకు చిటారుకొమ్మలో పూచిన దేవగన్నేరుపువ్వులు కావలసివచ్చేవి. లేదా కోనేట్లో కనిపించిన అల్లితామర మొగ్గ కావలసివచ్చేది. ఏది అవసరమైనా హుకుం జారీచేయడం ఆమె వంతు. ఆజ్ఞను శిరసావహించడం నా వంతు.

మా వూరి ఎలిమెంటరీ స్కూల్లో అయిదవ తరగతిలో కృతార్థుణ్ణి కాగానే పై చదువుకోసం పట్టణానికి వెళ్ళవలసి వచ్చింది. దూరపు బంధువుల యింట్లో భోజనం. ఎంతగా ప్రయత్నించినా బుర్రకెక్కని చదువులు. వర్షంకోసం వేచిచూచే చాతకపక్షిలా సెలవులకోసం కాచుకుని కూర్చునే వాణ్ణి. ఊళ్ళో నాకోసం రుక్మిణి వెయ్యి కళ్ళతో ఎదురు తెన్నులు చూస్తుండేది. నేను హైస్కూల్లో చదువుకున్న ఆరేళ్ళలో కాలపురుషుడేం చేశాడనుకున్నావు ప్రకాశం! అతడు రోజు కొకవిధంగా, ఋతువుకొక రీతిగా

మా రుక్మిణిని సింగారించడానికి పూనుకున్నాడు. ఆమె దసరాలో కనిపించి నట్టు క్రిస్మస్ లో కనిపించేదిగాదు. క్రిస్మస్ లో ద్యోతకమైనట్టు వేసంగిలో ద్యోతకమయ్యేదిగాదు. పునిషినిబట్టి మనసును పోల్చుకునే విద్యలో నా కప్పటికి ఓనామాలైనా రావు. కానీ నేను అర్థచేసుకోగలిగాను. రుక్మిణి ణంటే ఏమిటి? చిలిపి చూపులా; తళుక్కున మెరిసిపోయే నవ్వులా! ఋంగముఖం పెట్టుకుని అలిగికూర్చోవడాలా! నవ్వింది, కవ్వింది వెక్కిరింతలతో దూరంగా పారిపోయి వెనుకపాటున వచ్చి కళ్ళుమూసి మారు గొంతుకతో ఎవరినో చెప్పుకోమనే పరిహాసాలా! ఇవన్నీ రుక్మిణి హాంగులే. అయితే, ఆ హాంగులే రుక్మిణిగాదు. పీటికి వెనుక వెన్నముద్ద లాంటి చిన్న గుండెలోనుంచి పాలపొంగులాంటి పసితలపుల మురళీరవళి వినిపించి తన్మయత్వం కలిగేది నాకు!

స్కూల్ వైనల్ ప్యానయ్యాను. ఇక కాలేజికి వెళ్ళాలి. రుక్మిణి ముందు మాదిరిగా నా ఎదుటబడి తిరగడంలేదు, ఏదో బిడియం ఆమెను అవహించుకుంది. రుక్మిణిలో మాత్రమేగాదు. అత్తయ్యలో గూడా ఏదో మార్పు దృగ్గోదరమైంది. ఎన్నడూ లేనిది, ఆమె ముఖంలో ఏదో ఆలోచన పొడగట్టింది. అసలు విషయమేమిటో నా కవగతం కాకమునుపే నగరంలో కాలేజీలు తెరిచేశారు. అది మళ్ళీ ఒక ప్రవాసజీవితం. దూరా ధారం కావడంవల్ల వారం పదిరోజుల సెలవుల్లో స్వగ్రామానికి వెళ్ళలేక పోయేవాణ్ణి. కానీ నాన్నగారు మాత్రం అప్పుడప్పుడూ వచ్చి చూచి పోతుండేవారు.

జాబులు వ్రాసేసాటి అక్షరపరిజ్ఞానం లేదు రుక్మిణికి. పురాణాలలో జరిగినట్టుగా ఈ కలియుగంలో హంసలూ, మేఘాలూ సందేశాలు తీసు కెళ్ళవు. రుక్మిణి కళ్ళల్లో మెదిలినట్టుతోచి, కలల్లో కనిపించగానే కల వరంతో మేలుకుని, కాలెండర్లు చూచి చూచి విసుగెత్తి, త్వరగా పరి పూర్తిగాని విద్యాప్రణాళికపైన కోపగించుకుని, ఆ కోపాన్ని పాఠ్యపుస్తకాలపైన చూపించి, చివరకు రెండేళ్ళ వియోగయజ్ఞం తర్వాత పరీక్షలన్న అవబృధస్నానాన్ని గూడా ముగించి వూరికి వెళ్ళాను. వెళ్ళగా ఎలా కని

పించింది రుక్మిణీ? ఏమైంది రుక్మిణీ? ఏండ్లు పూండ్లుగా నిద్రాహారాలుమాని
 వ్రతంపట్టి కూర్చున్న బాలయోగినిలా ఆమె శుష్కించిపోయింది. 'ఇదేమిటి
 రుక్మిణీ! ఎందుకిలా అయిపోయా'వని అడిగాను. రుక్మిణీ బదులు చెప్పదు.
 అ తత్య జవాబు గూడా మూకీభావమే! నాన్నగారి మనసులో ఏముందో
 నా కవగతంగాదు. ఓ వైపున సెలవులేమో పూర్తికావస్తున్నాయి. ఆఖరు
 కొకరోజున యిలా కాదనుకున్నాను. రుక్మిణీని ఏకాంతంలోకి లాక్కెళ్ళి
 'చెప్పితే చెప్పు. లేకుంటే యింక నీ కంటికి కనిపించ' నన్నాను. 'నామీద
 ఒట్టు. అంత మాటనొద్దు బావా?' అంటూ కన్నీరు మున్నీరుగా విలపించింది
 రుక్మిణీ. 'ఇంత కాలానికి నేను మామయ్యకు భారమై పోయినట్టున్నాను.
 ఎక్కడెక్కడో సంబంధాలు చూస్తున్నారు' అంటూ ముఖాన్ని చీర చెంగులో
 దాచుకుంది.

దగ్గరికి తీసుకుని కన్నీళ్ళు తుడిచేస్తూ 'ఆరు నూరై నా, నూరు ఆరై నా
 అలా జరగదు రుక్మిణీ! ఏది ఏమైనాసరే, నువ్వే నా భార్యవు. మా నాన్న
 మాత్రమేగాదు, భగవంతుడు గూడా మనల్ని వేరుచేయలేడు' అన్నాను.

నేను నగరంలో వుండగా మా నాన్నగారు అప్పుడప్పుడూ వచ్చి
 చూచి పోతుండేవారని చెప్పాను గదూ! ఆ విధంగా వచ్చిన అనేక పర్యా
 యాల్లో ఒకసారి ఆయన నన్ను సముద్ర తీరానికి తీసుకెళ్ళారు. ఇలాగే
 అక్కడా యిసుక తిన్నెపైన కూర్చున్నాము. ఆ మాట, ఈ మాట మాట్లా
 డుతూ వచ్చి ఆఖరుకు నాన్నగారు 'ఒకటి రెండు మాసాల్లో రుక్మిణీకి పెళ్ళి
 చేసేయాలనుకుంటున్నాను రాధాపతి!' అన్నారు.

అలాంటి అవకాశంకోసమే వేచివున్నానేమో మరి, కుండ బ్రద్దలు
 కొట్టినట్టుగా నా నిర్ణయాన్ని తేల్చి చెప్పేశాను.

నాన్నగారు నిర్ఘాంతపడిపోయినట్టుగా కనిపించారు. నోట మాటరాక,
 ఆగ్రహాన్ని వ్యక్తం చేయలేక, లోపల పెల్లుబుకుతున్న అక్కసునంతా
 అలాగే దాచుకున్నారు. దాచుకుని ఏం చేస్తారు లెమ్మనుకున్నాను. ఐతే
 నాన్నగారు ఏ పనైతే చేయగూడదో అదే చేశారు. ఏం చేయమంటావు
 ప్రకాశం! స్వార్థం అలాంటిది. అవధులు దాటిన ఆశ అలాంటిది. వాటి
 ఎదుట మానవుడికి సదసద్వివేకం నశిస్తుంది.

నాలుగైదు నెలలు గడచిపోయాయి. ఇంటి దగ్గరినుంచీ ఎలాంటి వర్తమానాలూ లేవు. ఓ రోజు ఉదయం ఊళ్ళో ప్రత్యక్షమయ్యాను. ఎదురైన వారు ఎదురైనట్టుగా 'ఓంటరిగా వచ్చావేం రాధాపతీ! పెళ్ళా మెక్కడ?' అని వరామర్శించారు. నాకా! పెళ్ళామా! వీళ్ళకు మతిగానీ పోలేదు గదా! విన్నయావస్థలోనుంచీ తేరుకోనేలేదు నేను. 'అక్క డెప్పుడో ఓ కిరస్తానీ అమ్మాయిని పెళ్ళాదేశావటగా రాధాపతీ! అలాగని చెప్పి మీ నాన్నగారు రుక్మిణీకి గూడా మొన్నీ మధ్యనే పెళ్ళి చేసేశారే!' అంటూ విడమరిచి చెప్పారు కొందరు.

అప్పుడు నాకే మతిపోయింది! ఇంటికి వెళ్ళాను. అత్తయ్యా లేక, రుక్మిణీ లేక చిన్నబోయిన యింట్లో ఎంతోకాలం వుండలేకపోయాను. కట్నాలకు కానుకలకు, అంతస్తులకూ ఆడంబరాలకూ ప్రాధాన్యమిచ్చి దిన దిన ప్రవర్తమానంగా శోభిల్లిన అనురాగలతను అరికాలితో రాచివేసినందుకు నాన్నగారి పైన కసి తీర్చుకోడ మొక్కతే గత్యంతర మనిపించింది. చీటీ ముక్కయినా వ్రాసిపెట్టకుండా యిల్లా వాకిలీ త్యజించేశాను. ఆఖరుసారిగా రుక్మిణీని కలుసుకోవాలనిపించింది. కలుసుకున్నాను. కానీ ఆ సమయంలో రుక్మిణీని చూచి మాత్రం నేను చేయగలిగిందేముంది ప్రకాశం! నేను వెళ్ళిన సమయానికి రుక్మిణీ భర్త యింట్లోలేడు. నేను కనిపించగానే నివ్వెరపడి పోయింది రుక్మిణీ. నా నిర్దోషిత్వాన్ని వివరించుకున్నాక వలవలా విలపించింది. 'నా రాత యింతేననుకో బావా! నువ్వయినా సుఖపడాలన్నదే నా కోరిక' అంటూ ఆక్రోశించింది. సుఖం అంత సులభంగా, అంత సలీసుగా దొరికే వస్తువా ప్రకాశం! ఏమో, అది దొరుకుతుందన్న నమ్మకమే లేదు నాకు. కానీ రుక్మిణీ ఆశావాది. 'పిచ్చివాలకం విడిచిపెట్టి త్వరగా పెళ్ళి చేసుకో బావా!' అంటూ ఆమె తన చేతిలోనుంచీ ఈ రబ్బరుగాజు తీసి నా చేతిలో పెట్టింది. 'లోకం గొడ్డుపోలేదు బావా! నాలాంటి అమ్మాయి నీకు దొరక్కపోదు. పెళ్ళయ్యాక నువ్వు నీ చేతులతో స్వయంగా ఈ గాజును మీ ఆవిడకు తొడగాలి. దీన్ని చూచినప్పుడల్లా నేను నీకు గుర్తు కొస్తుం

టాను. వెళ్ళి కాగానే మీ రిద్దరూ యిక్కడికి వచ్చి వెళ్ళాలి. తప్పక రావాలి బావా! అంటూ ద్వారం దగ్గర నిల్చుని సాగనంపింది.

విన్నావా ప్రకాశం! అదీ ఈ గాజుకు సంబంధించిన వృత్తాంతం. ఆ నాటినుంచీ ప్లాట్ ఫారాల్లో, సముద్ర తీరాల్లో, యింకా పదిమంది ప్రోగ్రెస్ బహిరంగ స్థలాల్లో గాలిస్తూనే వున్నాను. ఎక్కడా మా రుక్మిణీలాంటి అమ్మాయి కనిపించనేలేదు....”

రాధాపతి కంకణోదంతం ముగించేసరికి టవునులోనుంచి ఎనిమిది గంటల సైరన్ వినిపించింది. త్రోవపొడుగునా ఒకరితో ఒకరు మాట్లాడుకో లేదు. ఇంటికి వెళ్ళగానే భోజనాలు వడ్డించారు. డాబాపైన పడకలు వేయించాడు ప్రకాశం. గడచిన రాత్రిలాగే ఈ రాత్రి గూడా ప్రకాశానికి యిప్పుడిప్పుడే నిద్రపట్టే సూచనలు లేవు. రాధాపతి ప్రణయగాఢ అతడి బుర్రలో వుండి వుండి గింగుర్లు తిరుగుతోంది. మానసాకాశమంతటా నిబిడీకృతమైన విషాదానుభూతి అతణ్ణి నిశ్చలంగా పడుకోనిచ్చింది గాదు. మొదటి ఆట నుంచీ ప్రేక్షకులు మరలి వచ్చేదాకా డాబాపైన కూర్చున్నాడు. ఎప్పుడు నిద్ర పట్టిందోగానీ, వెల్లకిల పడుకుని చేతులడ్డంగా చాచుకుని హాయిగా నిద్ర పోతున్నాడు రాధాపతి. ప్రకాశం ఆశ్చర్యపడ్డాడు. తనలోని జలరాశినంతా ప్రపంచంపైన కుమ్మరించి, తేలికపడి తెల్లగామారి దూది పింజలా ఆకాశాన తేలిపోయే శరత్కాల మేఘమా ఈయన?

* * *

మరునాటి ఉదయం నిద్రలేవడమే ‘ఊరు వూరు’ అని కలవరిస్తూ లేచాడు రాధాపతి. పది గంటలకో రైలువుంది. దానికే వెళ్ళి తీరాలన్నాడు. “స్టేషనుదాకా జట్కా మాట్లాడుకుందామా మేష్టారూ?” అన్నాడు ప్రకాశం. “ఎందుకు ప్రకాశం! మెల్లగా నడిచే వెళ్దాం” అన్నాడు రాధాపతి.

సండు గొండుల్లోపడి అరమైలుదూరం నడిచేసరికి పెద్దబజారు ఎదురైంది. తాను చదివిన నవలల్ని గురించి, కథల్ని గురించి ఉపన్యాసం వర్షిస్తున్నాడు ప్రకాశం. మిత్రుడికి చెవులు మాత్రం వప్పగించి రాధాపతి వీధికిరువైపులా బారులుతీర్చి నిల్చున్న అంగళ్ళనూ, కట్టడాలనూ చూస్తున్నాడు.

వరధ్యానంగా నడుస్తున్నాడేమో, అతడు మాటి మాటికీ వెనుకబడిపోసాగాడు. అఖరు కొకసారి ప్రకాశం వెనుదిరిగి చూచేసరికి రాధాపతి తనను వెంబడించడమేలేదు! నాలుగురోడ్లు కూడలిలో గడియారపు స్తంభం నీడలో నిల్చుని అతడు మెడకాయపైన తలకాయను నర్దుకుంటూ దిక్కులు చూస్తున్నాడు.

“ఏం కావాలి మేష్టారూ! ఫరవాలేదు, చెప్పండి” అంటూ వెనుదిరిగి దగ్గరికి వచ్చాడు ప్రకాశం.

అలోచన తాలూకు వత్తిడివల్ల కాటోలు రాధాపతి కళ్ళు, కనుబొమలు, ఫాలతలమూ కుంచించుక పోయాయి. నాలుగైదు క్షణాలు అలా గడిచి పోయిన తర్వాత “చూడు ప్రకాశం! ఎందుకు, ఏమి మొదలైన ప్రశ్నలు కురిపించకుండా నువ్వు నాకో సాయం చేసిపెట్టాలి” అంటూ అతడు జేబులోనుంచి రబ్బరు గాజు పైకి తీశాడు. “అంగడికి వెళ్ళి యిదే సైజులో నరిక్రాత్త ఫేషనుగాచూచి ఓ డజను గాజులు తెచ్చిపెట్టగలవా ప్రకాశం!”

ప్రకాశం దిత్తరపోయాడు. అతడి పెదవులైతే చలించాయి. ఐనా ప్రశ్నలు వెలికిరాకుండా అతడు తనను తాను సంయమించుకుని “అలాగే మేష్టారూ! మీ రిక్కడే వుండండి” అంటూ గాజులంగడికి అభిముఖంగా నడిచాడు.

వెళ్ళినపని పూర్తి చేసుకుని అయిదు నిమిషాల్లోనే తిరిగి వచ్చాడు ప్రకాశం.

అక్కడినుంచి స్టేషను చేరుకునేదాకా మార్గమధ్యంలో మాటలులేవు.

“టికెట్టు కొనుక్కోవడానికి కావలిసినన్ని డబ్బులు నా దగ్గరేవున్నాయి ప్రకాశం!” అంటూ జేబులో చెయ్యి వేశాడు రాధాపతి.

“వద్దు మేష్టారూ! ఉంటే వుండనివ్వండి. అవి మరెందుకై నా పని కొస్తాయి” అంటూ తనే టికెట్టు గూడా కొనిపెట్టాడు ప్రకాశం.

అంతలో రైలు గూడా రానే వచ్చింది.

రాధాపతి పెట్టెలోకెక్కి కిటికీ దాపున కూర్చున్నాడు. ప్రకాశం ప్లాట్ ఫారంపైన నిల్చున్నాడు.

చిరునవ్వుతో మొదలెట్టాడు రాధాపతి. “నువ్వు నన్ను అపార్థం చేసుకుంటున్నావేమో ప్రకాశం! కానీ ఏం చేయమంటావు చెప్పు, ఎవరి

బలహీనతలు వాళ్ళకుంటాయి. రబ్బరుగాజు కంటబడేసరికి నీలో చెలరేగిన వూహల్ని పసికట్టగానే నాకు నవ్వాల్సింది. కాస్తా తమాషా చేయాలని బుద్ధి పుట్టింది నాకు. ఆశ్చర్యంగా గూడా కలిగింది మరి! నే నింకా పెళ్ళికానివాడిలా కనిపిస్తున్నానా ప్రకాశం? నాకు ముగ్గురు బిడ్డలు. మా ఆవిడ పేరు గూడా రుక్మిణి! రాత్రి చెప్పిన కథలో ఎక్కడైనా కథానాయిక ఆకారాన్ని, మన సునూ వర్ణించివుంటే ఆ వర్ణనలు మాత్రం కొంచె మించు మించుగా మారుక్మిణికి సరిపోతాయి. అంతకుమించి ఆ కథలో వాస్తవంకోసం అన్వేషించవద్దు! నేను మీ వూరికి బయల్దేరుతుంటే, యిక్కడ నాకు గొప్పగా సన్మానాలు జరిగిపోవచ్చువని మా ఆవిడ సంబరపడిపోయింది. వస్తూ వస్తూ తనకో డజను గాజులు తెచ్చి పెట్టమని, సైజుకోసం ఈ గాజును నా జేబులో వేసింది. నిజమింటే ప్రకాశం! వాస్తవ మెప్పుడూ కల్పనలా మనోహరంగా వుండదు. కానీ నీకు హృదయంగమంగా భాసించిన కల్పనా కథను నేను తప్పనిసరిగా రద్దుచేసుకోవలసి వచ్చిందంటే, ఈ వాస్తవం ఎంతటి బలవత్తరమైనదో నువ్వు వూహించుకోగలవు.....”

రెప్పపాటులేని కళ్ళతో మంత్రముగ్ధుడిలా రాధాపతికేసి చూస్తున్నాడు ప్రకాశం.

“పోగా నీకో హితవు ప్రకాశం!” రెండు భుజాలపైనా రెండు చేతులు వేసి ప్రకాశాన్ని దగ్గరికి లాక్కుంటూ అన్నాడు రాధాపతి. “పెళ్ళి చేసుకోడానికి ఒప్పుకుని నువ్వు నాకు త్వరగా ఆహ్వానం పంపాలి. ఏదో నవలలో వున్న అమ్మాయిలాంటిదై తేనే పెళ్ళాడుతానని వంతంపట్టి కూర్చో వద్దు. పెళ్ళాడిన తర్వాత నీ కర్దాంగిగా వచ్చే అమ్మాయిలో నీకు కావలసిన కథానాయిక లక్షణాలను వూహించుకో. లేదా సృష్టించుకో. జీవితంలో గానివ్వు, కళలో గానివ్వు వాస్తవం అంగిగా, కల్పన అంగంగా వుండటం మంచిది.....”

“అలాగే మేష్టారూ, అలాగే” అన్నాడు ప్రకాశం.

“వస్తాను ప్రకాశం, వస్తాను” అన్నాడు రాధాపతి. రైలు కదిలింది.

